

2022-01-28

Diariernr:
ALLM 2021/450

Kommunregistrator med vidarebefordran;
Kommunstyrelse
Jämställdhetsansvarig eller motsv.
Demokratiansvarig eller motsv.

INBJUDAN TILL DELTAGANDE I REGERINGSUPPDRAGET;

Delaktighet och deltagande i den lokala demokratin

Är din kommun nyfiken på vad kvinnor och män bär på för talanger, förmågor och gåvor och hur de vill vara delaktiga och delta i sitt lokalsamhälle och i den lokala demokratin?

Behöver din kommun utforska hur flickor och pojkar kan utveckla ett lokalt aktivt medborgarskap?

Är det dags att undersöka och följa upp jämställdheten och arbetsklimatet bland kommunens förtroendevalda?

*

Jämställdhetsmyndigheten bjuder härmed in intresserade kommuner att anmäla sitt intresse att delta i regeringsuppdraget; *Delaktighet och deltagande i den lokala demokratin* under år 2022 - 2024. (dnr. ALLM 2021/450)

Bakgrund

Av forskningen har vi betydande kunskap om den representativa demokratin och i vilken mån kvinnor och män deltar som väljare vart fjärde år. Däremot vet vi betydligt mindre hur delaktighet och deltagande, det aktiva medborgarskapet mellan valen uttrycker sig. Kunskaperna är begränsade om kvinnors och mäns, flickors och pojkars engagemang, såväl i politiska frågor som i lokalt föreningsliv, informella sammanhang och engagemang i lokalsamhället. Lokalsamhällets sociala gemenskaper, nätverk, organisering kring lokala behov samt vilja att bidra ideellt i lokalsamhället är relativt förbisedda inslag i det aktiva medborgarskapet.

Under de senaste tjugo åren har deltagardemokratiska inslag som medborgardialog blivit vanligt i kommuner och regioner. Det sker bland annat i form av informations- och dialogmöten, sakpolitiska rådslag och hearingar, medborgarbudgetprocesser, medborgarpaneler. Mellan valen

ges även möjlighet till folkomröstningar och medborgarförslag och en mångfald samarbetsformer, styrning i samverkan (governance) och partnerskapslösningar mellan ideella aktörer, kommun och myndigheter. Deltagardemokratiska inslag lyftes fram i Demokratiutredningen Låt fler forma framtiden! (2016) där olika former av medborgardialog ansågs utgöra en stor potential i att förbättra och utveckla demokratin. Men vilka är det egentligen som är delaktiga och deltar? Det finns för närvarande relativt lite systematiserad kunskap om kvinnors och mäns, flickors och pojkars delaktighet och deltagande i medborgardialog och lokal governance/styrning i samverkan.

Jämställdhetsmyndigheten genomförde en förstudie och pilotkartläggning av kvinnor och män i lokal demokrati (2021) vars resultat pekar på behovet att bredda och fördjupa undersökningen av kvinnors och mäns, pojkar och flickors politiska delaktighet och deltagande. Pilotkartläggningen i tre i områden med socioekonomiska utmaningar synliggjorde såväl formella som informella sidor av delaktighet och deltagande. Resultaten väckte nyfikenhet och nya frågor om hur kvinnors och mäns personliga resurser, lokala behov, vilja till delaktighet och att delta gestaltar sig. Pilotkartläggningen indikerade även att det fanns problem och hinder för engagemang i lokalsamhället. Förstudien tydliggjorde behovet att närmare undersöka vilka förutsättningar och medel som bidrar till aktivt medborgarskap för kvinnor och män i olika miljöer och i jämförelser mellan stad och landsbygd. Resultaten rörande deltagande i den lokala demokratins mer formella delar gav även indikationer om könssegregerade och ojämställda förhållanden. Även analyser i Jämställdhetsmyndighetens uppföljning av delmål 1, makt och inflytande (2021) väckte frågor kring hur jämställdheten utvecklas och hur förtroendevaldas arbetsklimat fungerar ur ett jämställdhetsperspektiv i den lokala demokratin.

Syfte och avgränsningar

Regeringsuppdraget; *Delaktighet och deltagande i den lokala demokratin* är ett projekt innehållande lokala studier som syftar till att bygga systematisk kunskap om kvinnors och mäns, flickors och pojkars delaktighet och deltagande i den lokala demokratin och lokalsamhället. Studien pågår i perioden 1 januari 2022 till 30 november 2024.

Projektet är utformat som en komparativ studie av bostadsområden/lokalsamhällen och ett antal kommuner med olika egenskaper. Genom jämförelser mellan olika typer av kommuner, miljöer och förhållanden skapas en bättre förståelse för de faktorer som har betydelse för ökad delaktighet och deltagande bland kvinnor respektive män, flickor och pojkar i lokalsamhällen/bostadsområden i den lokala demokratin och i rollen som förtroendevald.

Studierna kommer att ske genom en kombination av lokala kvantitativa och kvalitativa datainsamlingar och analyser av delaktighet och deltagande såväl i rollen som lokal förtroendevald som medborgare mot bakgrund av kön, ålder, klass, etnicitet, socioekonomisk situation och strukturella förhållanden.

Lokala medborgarundersökningar kommer att genomföras i tre etapper av lokalt förankrade föreningar, i form av kvantitativa och kvalitativa studier av valdeltagande, medlemskap och förtroendeuppdrag i partier och i lokalt föreningsliv, deltagande i lokal medborgardialog och andra politiska och samhällseliga aktiviteter som anordnas av kommun, partier, föreningar och på annat sätt (även online deltagande i möten, via e-post och sociala media), informella lokala engagemang, personliga resurser och vilja att bidra, individuella behov i bostadsområdet/lokalsamhället av såväl välfärd och service som av social gemenskap och möjlighet att utöva intressen samt, individuella och strukturella förutsättningar, hinder och begränsningar. Studierna ska även fånga hur delaktighet och deltagande påverkas av Corona-pandemin.

Medborgarstudierna ska med utgångspunkt från resultat och analyser bidra till lokalt förbättringsarbete samt ge stöd för nationella strukturåtgärder avseende kvinnors, mäns, flickors och pojkars delaktighet och deltagande som aktiva medborgare.

Lokala förtroendevalda-undersökningar kommer att genomföras i tre etapper av kommunen utsedd personal, i form av kvantitativa och kvalitativa studier av horisontell och vertikal könsfördelad representation i den politiska organisationen inklusive kommunala bolag, avhopp och ersättare, arbetsmiljö inkl. hot och hat, samt arbetssituation under Corona-pandemin.

Studierna av lokala förtroendevalda ska med utgångspunkt i resultat och analyser bidra till lokalt utvecklingsarbete samt ge stöd för nationella strukturåtgärder avseende kvinnors och mäns delaktighet och deltagande i den lokala politiken.

Mixade metoder, fältarbete och analys i samarbete och gemensamt lärande

Det växande problemet med så kallad enkättrötthet i kombination med en insikt om värdet av att inkludera de målgrupper som studeras påkallar behovet av att utveckla nya metoder för effektiv och träffsäker datainsamling och analys. Samarbete med kommuner och lokalt etablerade civilsamhällesorganisationer visar erfarenheten, har stor kvalitativ betydelse. Dels för att bättre nå ut till lokala förtroendevalda och skilda grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar i undersökningarna. Dels som ett led i att förankra, involvera och återföra resultat och insikter till

kommun och invånare i respektive undersökningsområde. Mot denna bakgrund sker:

- Datainsamling och analyser sker i samarbete med kommuner och lokala civilsamhällesorganisationer i tre etapper.
- Kvantifierbara data samlas genom lokala och komparativa kartläggningar, enkätundersökningar/ semistrukturerade intervjuundersökningar.
- Kvalitativa analyser baseras på djupintervjuer, fokusgrupper, lokala dialoger, analysmöten och medskapande processer tillsammans med förtroendevalda, invånare och lokala organisationer, med fler kvalitativa metoder.

Partnerskapsamarbete som strategi och arbetssätt genom hela projektet

För att samarbete och gemensam kunskapsutvecklingen med lokal nivå ska bli fruktbart behöver lokala partnerskap (motsvarande idéburet offentligt partnerskap - IOP) utformas i överenskommelser/partnerskapsavtal om ömsesidigt ansvarstagande, gemensamt ägarskap samt fördelning av arbetsinsatser och resurser mellan Jämställdhetsmyndigheten, kommun och deltagande lokal civilsamhällesorganisation(er). Partnerskapsavtalen skapar tydlighet i arbetet att:

- 1) Avsätta tid för förarbete där den lokala nivån inkluderas i det centrala arbetet att designa kartläggningar och fördjupningar;
- 2) Ge utbildning till kommuner och civilsamhällesorganisationer i hur datainsamlingen och lokalt analysarbetet kan gå till och på ett demokratiskt och medskapande sätt tillsammans med kvinnor och män, flickor och pojkar lokalt i miljön;
- 3) Upprätta lokala kommunikationskanaler inför fältarbetet, som når ut och kan förklara den lokala betydelsen av att få en bättre bild av förtroendevalda, kvinnors och mäns, flickor och pojkars delaktighet och deltagande;
- 4) Under datainsamlingen nyttja civilsamhällesorganisationers lokala kompetens och legitimitet/möjligheter att nå fram till invånare i fältarbetet;
- 5) Under analysmöten inkludera såväl deltagande kommuner som samarbetande föreningar.
- 6) Formera planerings- & skrivargrupper där såväl Jämställdhetsmyndighetens team, kommunföreträdare, civilsamhällesföreträdare och samarbetande myndigheter välkomnas att delta;
- 7) När väl delrapporter och senare slutrapport föreligger, avsätta tid och resurser för att kommunicera resultat och analyser lokalt.
- 8) Lägga särskild vikt vid att det sker en uppföljande dialog och lärande om resultaten tillsammans såväl förtroendevalda som med kvinnor och män, flickor och pojkar i den lokala miljön.
- 9) Samarbetsmyndigheterna Delmos, MUCF, MFD, Länsstyrelser samt SKR inbjuds att delta och bidra med kompetens under projektets

gemensamma aktiviteter; design dagar, resultat och analys dagar samt under utbildningstillfällen.

10) En inbjudan att delta i gemensamma aktiviteter kommer att skickas till ett urval kommuner i Europa.

Inbjudan att inkomma med intresseanmälan

Samtliga Sveriges kommuner inbjuds att göra en intresseanmälan senast 4 mars för att delta i projektet. Intresseanmälan är inte bindande utan utgör underlag för Jämställdhetsmyndighetens beslut om deltagande kommuner.

Gör intresseanmälan senast 4 mars här:

<https://link.webropolsurveys.com/S/FF8DCA9DC16A9A09>

Ett urval utifrån kommunernas intresseanmälningar kommer att genomföras där ca 10 - 12 kommuner som representerar en bredd av strukturella och socioekonomiska förhållanden i urbana och rurala miljöer i olika delar av landet erbjuds att ingå i "grupp 1". Utöver grupp 1, kommer det även erbjudas möjlighet att ingå i "grupp 2".

Deltagande i grupp 1: Kommuner och lokala föreningar som ingår i grupp 1 ingår partnerskapsavtal i vilket Jämställdhetsmyndigheten kostnadsfritt erbjuder gemensamma aktiviteter såsom design dagar, utbildningsdagar, analysdagar och nationella konferenser samt en given bidragsersättning till lokala föreningar som åtar sig fältarbete under projektet.

Från kommunens och lokala föreningars sida innebär partnerskapsavtalet att stå för personella resurser för att kunna genomföra fältarbeten och delta i gemensamma aktiviteter på ett sådant sätt att lokala medborgarstudier och studier av förtroendevalda kan slutföras och rapporteras skriftligt. Deltagande kommuner i grupp 1 förväntas även stå för egna och lokala föreningars resekostnader i samband med gemensamma aktiviteter. Genomförda lokala studier inkluderas i slutrapporten.

Deltagande i grupp 2: Under projektet kommer det även ges möjligheter för fler kommuner och dess lokala föreningar att delta inom grupp 2. Inom denna grupp av deltagande kommuner och lokala föreningar kommer ingen ekonomisk ersättning att ges. Deltagare i grupp 2 erbjuds att delta i projektets samtliga gemensamma aktiviteter till självkostnadspris. Genomförda lokala studier inkluderas i slutrapporten.

Gör intresseanmälan senast 4 mars här:

<https://link.webropolsurveys.com/S/FF8DCA9DC16A9A09>

Beslut samt tecknade av överenskommelser/samarbetsavtal

Jämställdhetsmyndigheten fattar beslut om deltagande kommuner och föreningar till grupp 1 respektive grupp 2 under veckorna 9/10 (första delen

av mars) och kontaktar därefter deltagande kommuner och föreningar för att teckna överenskommelser/samarbetsavtal (**se tidplan nedan**).

Informationsmöten för intresserade kommuner och föreningar via Teams:

4 februari kl. 11.00-12.30 via Teams: [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

18 februari kl. 10.00-11.30 via Teams: [Klicka här för att ansluta till mötet](#)

För ytterligare information och frågor, kontakta;

Projektledare, Anna-Karin Berglund

E-post: anna.karin.berglund@jamstalldhetsmyndigheten.se

Vänliga hälsningar

Anna-Karin Berglund

TIDPLAN

Datum	Händelse	Ansvar
2022		
Jan -22	Inbjudan med information skickas till kommuner	
Feb -22	Kommunikation/lokala möten med kommuner och föreningar	
Mars -22	Överenskommelser/partnerskapsavtal med kommuner och föreningar tecknas	
Apr -22	Gemensamma design- och planeringsdagar för kommuner och lokalt föreningsliv. Projektets arbetsgrupper etableras där företrädare för kommuner och föreningar ingår Utarbetande av kartläggningsmaterial, lokal statistik, enkät, info-material m.m.	
Maj -22	Gemensam utbildning/träning inför etapp I: kön- och jämställdhetsperspektiv i kartläggning, datainsamling för kommuner & lokala föreningar	
Juni -22	Lokala kartläggningar etapp1	
Juli -22	<i>Semester</i>	
Aug -22	Lokala kartläggningar etapp1, forts.	
Sept -22	Lokala kartläggningar etapp1, forts.	
Okt -22	Lokala kartläggningar etapp1, forts.	
Nov -22	Gemensam resultat- och analysdag, lärande Resultatrapportskrivande	
Dec -22	Gemensamt nationellt seminarium Presentation av kartläggningsresultat etapp 1 Utarbetande av etapp II kvalitativ datainsamling intervjuguider, enkät, infomaterial m.m.	
2023		
Jan -23	Gemensam utbildning/träning inför etapp II kön- och jämställdhetsperspektiv i kvalitativ datainsamling: intervjuer och lokala dialoger för kommuner & lokala föreningar	
Feb -23	Kvalitativ datainsamling (intervjuer & dialoger) etapp 2	
Mar -23	Kvalitativ datainsamling (intervjuer & dialoger) etapp 2, forts	
April -23	Kvalitativ datainsamling (intervjuer & dialoger) etapp 2, forts	
Maj -23	Gemensam resultat- och analysdag - lärande (för alla) Halvtidsrapportskrivande	
Juni -23	Halvtidsrapportskrivande	
Juli -23	<i>Semester</i>	

Aug -23	Gemensam internationell studieresa <i>alternativt</i> Gemensamt internationellt seminarium i Sverige	
Sept -23	Gemensam design & planeringsdag Utarbetande av etapp III Fördjupade studier, mötes- och processmaterial, info-material m.m.	
Okt -23	Gemensam utbildning/träning inför etapp III Fördjupade studier, jämställd dialog och medskapande processer med invånare för kommuner & lokala föreningar	
Nov -23	Medskapande processer kring att utveckla jämställt aktivt medborgarskap och jämställdhet i lokalpolitiken, etapp 3	
Dec -23	Medskapande processer etapp 3, forts.	
2024		
Jan -24	Medskapande processer etapp 3, forts.	
Feb -24	Medskapande processer etapp 3, forts.	
Mar -24	Medskapande processer etapp 3, forts.	
April -24	Gemensam resultat- och analysdag - lokala insikter, lärande och slutsatser	
Maj -24	Rapportskrivande	
Juni -24	Rapportskrivande	
Juli -24	<i>Semester</i>	
Aug -24	Rapportskrivande Kommunernas leverans av lokala slutrapporter	
Sept -24	Gemensam spridningskonferens Lokala seminarier, workshops; analys tillsammans med invånarna och förtroendevalda.	
Okt -24	Gemensam återkopplingsdag: Vad har vi lärt, nästa steg? Slutrapport kompletteras	
Nov -24	Slutrapportering till regeringen	